

**ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ РОЗВИТКУ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД**

М. Ф. ПЛОТНІКОВА, кандидат економічних наук, доцент кафедри інноваційного підприємництва та інвестиційної діяльності
Житомирський національний агроекологічний університет
E-mail: marianma@yandex.ru

***Анотація.** Дослідження ілюструє підходи до практичної реалізації механізмів публічного адміністрування в умовах глобалізації та децентралізації владних повноважень задля забезпечення засад довгострокового розвитку суспільства. Методологічною базою дослідження стали системно-синергетичний підхід в управлінні, загальна теорія систем та інтерв'ю 200 мешканців сільських і 1000 міських населених пунктів.*

Встановлено, що асиметрії та диспропорції розвитку сільських територій є наслідком відсутності системного підходу в управлінні, недостатнього рівня інфраструктурного забезпечення, низького рівня активності мешканців щодо зміни ситуації та забезпечення відповідальності осіб, що проживають на території, за наслідки своїх дій. Виявлено механізми забезпечення стійкості соціальних систем на основі формування соціально-економічного інтересу учасників суспільних відносин, забезпечення державно-приватного партнерства й становлення світоглядно-інформаційної роботи, що створює засади

© М. Ф. Плотнікова, 2017

національної продовольчої та економічної безпеки в довгостроковій перспективі за одночасного відновлення й примноження природно-ресурсного потенціалу місцевості.

Дослідження доводить, що активізація ролі місцевого населення як основної рушійної сили розвитку території через механізм самозайнятості й саморозвитку є інструментом забезпечення продовольчої та економічної безпеки, підвищення ефективності державного управління завдяки посиленню відповідальності учасників за процеси становлення суспільства на якісно новому свідомому рівні. Посилення доступу населення до прийняття управлінських рішень щодо території проживання, зокрема за рахунок публічного обговорення дій та забезпечення прозорої роботи управлінських структур.

Ключові слова: сільські території, публічне управління, інфраструктурне забезпечення, продовольча безпека, стійкий розвиток

Актуальність. Розвиток соціально-економічних систем в умовах суспільно-економічних трансформацій має ряд асиметрій та диспропорцій свого становлення. Відсутність єдиного підходу до формування понятійно-методологічного апарату стримує розвиток теоретичної бази та пряме державне регулювання, за недостатнього рівня системності не дозволяє реалізовувати цільову функцію територій як інтегратора суспільства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Соціально-економічний розвиток сільських територій є предметом вивчення та регулювання з боку міжнародних організацій (ООН у формі рішень і рекомендацій на рівні Ради Безпеки, ЄС на рівні спільної аграрної політики та грантово-інтеграційної роботи), національного нормативно-правового регулювання (на рівні законів, затверджених Верховною Радою, указів і постанов Уряду та Президента), регіонального самовизначення (на рівні програм розвитку областей, районів, сільських і селищних рад), оцінки вітчизняних та зарубіжних дослідників із позиції їх галузево-економічного забезпечення (Андрійчук В. Р. [1], Саблук П. Т. [2]), урегулювання виробничих відносин (Дем'яненко М. Я. [3], Месель-Веселяк М. Я. [4]), соціально-екологічного становлення (Paraguassú L. A. A. [5], Булавка О. Г. [6], Попова О. Л. [7]), територіально-функціонального розвитку (Павлов О. І. [8]), цілісно-гуманістичного визначення (Christian D. L. [9], R. Gilman [10]) та інших.

Багатовекторність підходів до визначення й оцінки системно-синергетичних засад розвитку сільських територій формують передумови до неоднозначності тверджень щодо виявлення його суті та механізмів забезпечення. Наявні процеси децентралізації владних повноважень у країні на регіональному рівні визначили пріоритетність самозабезпечення й потребу становлення стійкості регіонів у межах локальних економік та центрів нагромадження суспільного капіталу, відновлення природно-ресурсного потенціалу, що на сьогодні не є вирішеним.

Мета дослідження – обґрунтування інструментів і напрямів розвитку територій через активізацію світоглядно-інформаційної складової громад та механізму публічного адміністрування.

Матеріали і методи дослідження. Методологічною базою дослідження стали системно-синергетичний підхід в управлінні, загальна теорія систем. Праксеологічні засади синтелектичного підходу в управлінні дали змогу окреслити інструменти й технології стратегічного розвитку суспільства в умовах глобалізаційних змін та децентралізації владних повноважень на національному рівні. Застосування системного підходу до вивчення й моделювання економічних об'єктів сприяло обґрунтуванню наявного практичного досвіду впровадження змін у системі публічного управління на регіональному рівні та формулюванню висновків.

Результати дослідження та їх обговорення. Загострення соціально-екологічних проблем суспільства, посилення техногенного навантаження на навколишнє середовище, особливо в індустріально розвинених центрах, залежність міст від постачання ресурсів та відведення відходів, а також відсутність системного підходу щодо вирішення зазначених проблем активізували роль та участь населення територій щодо формалізації та забезпечення засад стійкого розвитку на основі самовдосконалення й самоствердження. Підвищення значення територіальних громад, громадських та неурядових організацій, місцевих рад і громадян. Потреба формування владного впливу на ситуацію, що складається з боку населення, через механізм економічного, адміністративного, інформаційно-психологічного втручання в суспільно-економічні відносини територіально-адміністративного утворення з метою його розвитку породили посилення відповідальності як окремих громадян, так і їх груп за власне життя та територію, на якій вони проживають.

Регламентована Конституцією України [13], Законами України «Про місцеве самоврядування» [14] та іншими нормативно-правовими актами діяльність щодо розвитку адміністративних центрів та їх об'єднань, за безпосередньої участі й відповідальності їх мешканців, є механізмом концентрації ресурсно-енергетичного та інформаційного забезпечення розвитку на локальному, регіональному й загальнодержавному рівні. Гнучкий характер реагування на зовнішні та внутрішні впливи і тренди розвитку дає змогу забезпечувати стійкість територій як із позиції виробничої, так і суспільствоутворюючої діяльності, сприяти самозабезпеченню й відновленню природно-ресурсного потенціалу.

Як складова політичного процесу діяльність публічного адміністрування є багатовекторною та багатофункціональною за своїм змістом і формою вираження внаслідок тісного зв'язку з численними групами та індивідами, які задіяні у різних структурах і громадах. Формування органів публічного адміністрування в Україні є ініційованим з боку населення та громад, як механізм оптимізації їх функціонування в межах населених пунктів, зокрема сільських (рис. 1).

Рис. 1. Віртуальна модель інформаційно-енергетичного простору*

*Джерело: власні дослідження.

Хід і визначення проблем, а також підходи до реформування системи управління розвитком локальних утворень у світі та в нашій країні, є спорідненими, зокрема це система соціалізації управління (соціократії), розробки інструментів і механізмів їх дієвої реалізації [2–7]. У сфері управління, моніторингу, контролю та забезпечення регуляторної політики значна роль належить системі освіти, яка має крім світоглядно-інформаційної ще й енергетично-часову складову, як інструменту стратегічного планування та прогнозування, створення відповідного простору та гештальтного проекту, де реалізація організуючого управлінського впливу здійснюється як прямо, так і опосередковано через волевиявлення громадян та їх груп, діяльність громадських і неурядових організацій, структури координаційного характеру, зокрема державно-партнерські в усіх сферах суспільного життя як засіб реалізації громадянами їхніх прав і свобод [15].

Стратегічним завданням сьогодення є оптимізація системи адміністрування відповідно до суспільних потреб в умовах глобалізації та децентралізації владних повноважень. Гармонізація суспільних відносин та управлінських рішень органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, забезпечення прав і свобод громадян, практика реалізації функцій публічного управління, наслідком якої є надання якісних і своєчасних послуг, контроль влади з боку суспільства, прозорий характер взаємодії, зумовлює потребу зміни парадигми управління в державі.

Підтримуючи думку В. Козака, критерієм ефективності змін вбачаємо запровадження європейських стандартів обслуговування громадян та професійного обслуговування політичного керівництва, наслідком якого є досягнення синергетичного ефекту поєднання (концентрації) зусиль органів державної влади, громадських організацій, громадян та їх об'єднань у напрямі раціоналізації системи адміністративного менеджменту, підвищення рівня та якості життя громадян, забезпечення їх добробуту й розвитку [11, с. 67] – (рис. 2). Зростання ролі людського чинника у формуванні, становленні, функціонуванні владних структур та системи публічного адміністрування (механізм їх ефективного функціонування) спрямовують вектор управління в площину синтелектично-поведінкового менеджменту як «мистецтва виконувати роботу через інших людей» [12, с. 17].

ЗАВДАННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	
→	Зміна функцій і структури органів виконавчої влади у напрямі уникнення дублювання повноважень
→	Оптимізація системи бюджетних доходів та видатків
→	Гармонізація системи державного управління
→	Деконцентрація та децентралізація владних повноважень, реструктуризація системи державного контролю
→	Забезпечення прозорості, простоти та дерегуляція управлінських процедур
→	Відкритість інформації про діяльність органів влади та процедури прийняття управлінських рішень, формування системи впливу на органи виконавчої влади та контролю за ними з боку громадськості
→	Реалізація механізмів державно-приватного партнерства та державно-громадських консультацій з вироблення соціально-еколого-економічних рішень
→	Зміна функцій і структури органів виконавчої влади у напрямі уникнення дублювання повноважень
→	Формування й розвиток управління знаннями в системі державної влади, створення інфраструктури інформаційного обміну на всіх рівнях влади
→	Забезпечення ефективної системи стимулів (у тому числі й моральних) щодо формування та діяльності територіальних органів влади
→	Запровадження інноваційно-інформаційних технологій
→	Забезпечення прозорості рішень, які приймає влада, та підконтрольності влади територіальній громаді

Рис. 2. Завдання публічного управління*

*Джерело: сформовано на основі [1].

Досвід Німеччини переконує в перспективності створення та діяльності недержавних структур, що беруть на себе ризик співфінансування інноваційно-інвестиційних проектів щодо розвитку територій за умови розподілення ризиків між учасниками проектів [7, с. 10]. Однією з форм використання людських ресурсів для знаходження оптимальних і ефективних управлінських рішень в умовах державного й публічного управління, на нашу думку, є використання системи грантів, конкурсів (приклад, X-фактор) і програм, що виявляють інтерес учасників до реалізації державотворчих функцій, стимулюють пошук суспільно-політичних рішень соціально-економічного розвитку території та суспільства на даному етапі їх становлення за одночасної мінімізації витрат на підготовку кадрів і фундаментально-прикладні дослідження, зокрема, проведення досліджень та експериментів.

До участі в конкурсі рекомендується результат (напрацювання) науково-практичного пошуку, диференційований як в регіональному, галузевому, кваліфікаційному розрізі, так і за кількістю та якісним складом учасників. Останні є як предметом для реалізації, так і для аналізу з позиції підготовки й формування відповідних управлінських рішень, що знижує ризики та підвищує ефективність впроваджуваних систем (соціально-екологічну, технологічну, енергетичну, інформаційну, просторово-часову) за більш раціонального використання природно-ресурсного потенціалу, зокрема, живої та уречевленої праці, наявної інфраструктури з метою створення публічних благ та задоволення суспільного інтересу.

Неоднозначність тлумачення поняття «публічне управління» у вітчизняній науково-політичній сфері ускладнює розуміння суб'єктів, об'єктів та їх складових елементів із позиції їх правового регулювання. Нині українське місто зіткнулося з рядом транспортних проблем, продовольчою, соціальними (у тому числі демографічною проблемою та проблемою охорони здоров'я), екологічними та іншими проблемами. Найбільш гостро серед них постали питання забезпечення якісними продуктами харчування, питною водою, чистим повітрям тощо. Каталізатором виникнення цих проблем є зростання абсолютної більшості автомобілів індивідуального користування, залежність міст від постачання ресурсів та відведення відходів, недостатній рівень свідомості членів суспільства щодо наслідків власної життєдіяльності й господарювання.

Забруднення повітря, водних та земельних ресурсів є причинами низки захворювань, зниженням рівня народжуваності й тривалості життя, а також зростанням рівня смертності населення країни. Вміст у них токсичних речовин сприяє обмеженню можливостей населення щодо задоволення потреб у необхідних умовах життєдіяльності. Зростання кількості закладів системи обслуговування населення також спричинює концентрацію транспортних потоків і формує потребу щодо збільшення дорожньої мережі, її якості, місць для паркування тощо. Розшарування, багатоплановість та багаторівневий характер розміщення комунікаційно-транспортних мереж створює додаткове навантаження на навколишній простір, ускладнюючи соціально-екологічні проблеми, лідерами за наявністю яких є великі міста [16].

Застаріле обладнання підприємств, низький рівень ефективності менеджменту, відсутність системного й цілісного підходу щодо вирішення наявних завдань, структурний характер реформ посилюють загальне депресивне середовище та асиметрію розвитку суспільства. Продовження економічних явищ посилює криміногенну ситуацію в країні, яка внаслідок високого рівня інфляції, зниження рівня зайнятості, духовності та культури населення розширює умови для формування кримінального потенціалу в країні, особливо серед молоді.

Відсутність роботи, житла, майна, достатнього рівня освіти, конкурентоспроможної професії, позитивного досвіду спілкування та відстоювання своїх прав у численних інстанціях, відсутність достатнього життєвого досвіду й міцних соціальних зв'язків, які б допомогли у вирішенні цих проблем, відсутність або недостатній характер сформованості соціально-психологічних стереотипів, усталених навичок дотримання загальноприйнятих соціальних норм поведінки, які полегшують адаптацію до суспільного життя й набуття високого соціального статусу, проблеми у працевлаштуванні, навчанні, стосунках із оточенням.

Подолання зазначених труднощів потребує цілеспрямованої скоординованої роботи багатьох державних установ і громадських організацій щодо соціалізації та адаптації молодих людей [17]. Взаємодія міста та села у напрямі реалізації концепції «Родова садиба» є інструментом вирішення низки інших соціально-економіко-екологічних проблем суспільства.

Виходячи з тенденцій, наявних у суспільстві, держструктурах, у Просторі, після ухвалення Закону «Про родові садиби і родові поселення» певна частина суспільства зробить свій вільний вибір на користь реалізації цієї ідеї. Цей процес є показовим з позиції Кабінету Міністрів України (проект Концепції державної програми «Родова садиба», підтриманої у 2009 і 2014 роках, і спрямованої дорученнями щодо вивчення 10 міністерствам, відомствам і Національній академії аграрних наук України). Наслідком стала робота щодо планомірної організації населених пунктів на сільських територіях, організованих за принципами родових садиб. У таких населених пунктах для організації управління їх життєдіяльністю будуть організовані й зареєстровані у встановленому порядку громади.

З метою задоволення матеріальних потреб членів громади організовуються споживчі товариства (товариства на паях), сприяння виробничій та господарській діяльності мешканців сільських територій реалізується на основі діяльності обслуговуючих кооперативів, артілей та інших форм об'єднань. З огляду на те, що конкретне споживче товариство виробляє певні товари й надає визначений перелік послуг, члени цього товариства можуть отримувати їх без фінансових операцій на умовах внутрішньогосподарського розрахунку. Об'єднання товариств у одне з подальшою підвищеною продуктивністю сприятиме створенню товарів і послуг, які можуть бути запропоновані пайовикам.

Організовані не тільки в сільській місцевості, а й у містах, за різними напрямками виробництва товарів і наданих послуг, вони можуть охопити весь спектр споживчих потреб населення країни. Екстраполюючи цей процес діяльності у часі та в кількості створюваних однодумцями споживчих товариств, ми прийдемо до ситуації, коли система таких товариств буде забезпечувати всі розумні потреби своїх пайовиків і надасть їм можливість особистого постійного духовного вдосконалення. Самодостатні, організовані, економічно сильні територіальні громади будуть запорукою міцної економічно незалежної держави [18, с. 956–958].

Одним зі знакових результатів розвитку сільських територій через відродження безлюдних і створення нових населених пунктів шляхом реалізації принципів, закладених в концепції «Родова садиба», є позитивний вплив на ситуацію в містах України. Враховуючи, що в них, за даними експертів, знаходиться близько 70% населення, є підстава говорити про позитивний вплив прискорення процесу розвитку сільських територій через реалізацію концепції «Родова садиба» на значну кількість населення України. У першу чергу, залежно від масштабів реалізації ідеї «Родова садиба», це, у певних масштабах, вирішення проблеми зайнятості. Адже облаштування родових садіб передбачає будівництво житлових будинків, господарських споруд та іншого прибудинкового забезпечення для нормальної життєдіяльності, як самодостатньої сільської мініструктури з урахуванням свого нового призначення і нових територіальних масштабів.

Згідно з проведеними дослідженнями та висновками експертів, близько 20% міського населення проживає в орендованому житлі, а це приблизно 6 млн осіб. Якщо взяти до уваги дослідження, які проводилися в діючих родових поселеннях, що сім'я в родовій садибі (дітородного віку) налічує щонайменше 4 особи, то для ліквідації проблеми у вільному житловому фонді, коли пропозиція буде більша, ніж попит (умовно), потрібно 1,5 млн га. Винайдення такої кількості землі не є проблемою в Україні й може бути реалізоване, за наявності бажання у місцевих органів влади, шляхом планомірного створення нових населених пунктів на сільських територіях за рахунок відродження депресивних сільських територій, населених пунктів які знаходяться на межі зникнення та на місцях зниклих сіл.

Лише за рахунок населених пунктів, які знаходяться на межі зникнення й територій населених пунктів, які знято з мапи України, може бути вирішене питання землі для 300 тис. сімей, які мають бажання облаштувати свою родову садибу. А це вже 20% від 1,5 млн га. Для початку, враховуючи пристосовану законодавчу базу, яка використовується на сьогодні, це достатньо велика кількість, яка дасть можливість напрацювати досвід і практику планомірного створення нових населених пунктів на сільських територіях, через використання принципів, закладених в концепції «Родова садиба», враховуючи, що на сьогодні для підтримання цих територій держава повинна провадити витрати з бюджету на території, які не мають перспективи. Це, у свою чергу,

означає, що 300 тис. потенціальних квартир звільняться або не будуть витребувані на ринку житла, що спричинить зниження цін на житло на ринку нерухомості, – воно стане доступнішим для охочих його придбати.

Залучення специфічних інвестицій (фізичних осіб) шляхом реалізації Концепції «Родова садиба» є механізмом відродження й розвитку мережі населених пунктів на сільських територіях. Їх специфіка полягає в тому, що інвестор не вимагає повернення своїх вкладень і є зорієнтованим на тривалий термін їх окупності та низький рівень дохідності, а як критерій ефективності формується соціальна й екологічна безпека регіону та продовольча безпека й здоров'я родини на фоні постійної капіталізації території, підвищення рівня зайнятості, зниження рівня імпортозалежності та криміналізації суспільства за відсутності додаткових вкладень з боку бюджетів усіх рівнів.

Реалізація концепції «Родова садиба» передбачає «надання права кожному громадянину України, за бажання, отримати 1 га землі для облаштування родової садиби, безоплатно, у постійне (або довічне) користування, без права продажу, з правом передачі лише в спадок» (проект Концепції, який за дорученням Кабінету Міністрів України розглянули та підтримали відповідні міністерства і відомства, а також академія аграрних наук), що створить рівні можливості кожному громадянину України мати доступ до екологічно чистих продуктів харчування, чистої води, чистого повітря, реалізації творчого потенціалу у вільний час із користю для близьких, людства, Природи, поповнення сімейного бюджету, зниження економічної, енергетичної та інших видів залежності.

Висновки і перспективи.

1. Модель ефективного публічного управління розвитком сільських територій, головною складовою якої є планомірний розвиток мережі населених пунктів на сільських територіях, організованих на принципах, передбачених проектом Концепції «Родова садиба», зокрема створених та зареєстрованих в установленому порядку громадах (органах локального громадського управління життєдіяльністю) є продуцентами суспільно-економічних змін в інтересах розвитку на території, що активізують інтерес місцевих жителів до підтримки таких дій.

2. Поселенці родових поселень (за дослідженнями Міністерства аграрної політики та продовольства України та НААНУ їх середній вік становить 35 ± 5 років, 80% є фахівцями з вищою освітою), маючи високий рівень свідомості, беруть активну участь у діяльності громад щодо розбудови територій.

3. Прототипом співпраці територіальних громад на теренах Житомирської області є представницький громадський орган родових поселень – Круг поселень. На його зібраннях розглядаються питання більш ефективного облаштування родових садиб, організації життєдіяльності родових поселень, удосконалення управління розвитком сільських територій. Пропозиції Круга поселень вносяться на розгляд місцевих органів влади, найбільш ефективні – реалізуються на території області, що забезпечує досягнення цілей державного управління

засобами залучення органів місцевого управління та адміністрування до розвитку територій і повною мірою реалізує механізм соціально-економічного розвитку та всіх сфер суспільного життя адміністративно-територіальних утворень в інтересах спільноти, що на них проживає.

Список літератури

1. Андрійчук В. Г. Капіталізація сільського господарства: стан та економічне регулювання розвитку : монографія / В. Г. Андрійчук. – Ніжин : «Аспект – Поліграф», 2007. – 216 с.
2. Саблук П. Т. Основні напрями удосконалення державної аграрної політики в Україні / П. Т. Саблук, Ю. Я. Лузан // Економіка АПК. – 2011. – № 5. – С. 3–17.
3. Дем'яненко М. Я. Проблемні питання державної політики фінансової підтримки сільського господарства / М. Я. Дем'яненко // Економіка АПК. – 2011. – № 7. – С. 67–72.
4. Месель-Веселяк В. Я. Аграрна реформа і організаційно-економічні трансформації в сільському господарстві / В. Я. Месель-Веселяк // Економіка АПК. – 2010. – № 4. – С. 3–18.
5. Paraguassú, L. A. A. A agricultura urbana como estratégia de sustentabilidade da cidade do salvador, Bahia, Brasil, 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gredos.usal.es/jspui/bitstream/10366/122904/2/DGG_AlmeidaArlego_RESUMO_ESPA%C3%91OL.pdf
6. Булавка О. Г. Теоретико-методичні та організаційні основи розвитку сільських територій / О. Г. Булавка // Економіка АПК. – 2016. – № 6. – С. 104–110.
7. Попова О. Л. Розвиток багатофункціонального сільського господарства: досвід Німеччини / О. Л. Попова // Економіка і прогнозування. – 2015. – № 2. – С. 148–158.
8. Павлов О. І. Сільські території України: функціонально-управлінська модель : монографія / О. І. Павлов. – Одеса : Астропринт, 2009. – 344 с.
9. Christian D. L. (2003). Creating a Life Together: Practical Tools to Grow Ecovillages and Intentional Communities / D. L. Christian. – Paperback: New Society Publishers, 273. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://archive.org/details/fa_Creating_a_Life_Together-Practical_Tools_to_Grow_Ecovillages_and_Intentional_Communities
10. Gilman R. The Eco-village Challenge. The challenge of developing a community living in balanced harmony – with itself as well as nature is tough, but attainable / R. Gilman // Context Institute. Catalyzing a graceful transition to the Planetary Era. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.context.org/iclib/ic29/gilman1/>
11. Козак В. Публічне управління в системі координат української державності / В. Козак // Ефективність державного управління : зб. наукових праць. – 2015. – Вип. 44. – С. 64–70.
12. Follett M. P. (2003). Creating Democracy, Transforming Management / P. Mary, J. C. Tonn. – New Haven: Yale University Press, 366.
13. Конституція України : закон України в редакції від 30.09.2016, підстава 1401-19 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>
14. Про місцеве самоврядування в Україні : закон України в редакції від 25.06.2016, підстава 1405-19. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>

15. Висоцький О. Ю. Основи державного управління / О. Ю. Висоцький, О. Є. Висоцька, Ю. П. Шаров. – Дніпропетровськ, НМетАУ, 2008. – 52 с.
16. Добровольський В. В. Екологічна раціоналізація використання автомобільного транспорту в Україні / В. В. Добровольський, В. В. Курликін // Техногенна безпека. – 2009. – № 60 – С.72–77.
17. Нікітін Ю. Криміногенна ситуація в Україні / Ю. Нікітін // Вісник прокуратури. – 2009. – № 7. – С. 62.
18. Plotnikova M. (2014). Innovative character of rural territories social potential realization / M. Plotnikova // Management Theory And Studies For Rural Business And Infrastructure Development, 36, 4, 956–958.

References

1. Andreychuk, V. G. (2007). Capitalization of agriculture: condition and economic regulation of development: monograph. Nizhyn: LLC-in "Aspect – polygraph", 216.
2. Sabluk, P. T. (2011). Main directions of state agrarian policy improvement in Ukraine. *Ekonomika APK*, 5, 3–17.
3. Demyanenko, N. I. (2011). Problematic issues of the state policy of financial support of agriculture. *Ekonomika APK*, 7, 67–72.
4. Mesel-Veselyak, V. J. (2010). Agrarian reform and organizational and economic transformation in agriculture. *Ekonomika APK*, 4, 3–18.
5. Paraguassú, L. A. A. A agricultura urbana como estratégia de sustentabilidade da cidade do salvador, Bahia, Brasil, 2014: http://gredos.usal.es/jspui/bitstream/10366/122904/2/DGG_AlmeidaArlego_RESUMO_ESPA%C3%91OL.pdf6.
6. Bulavka, A. G. (2016). Theoretical-methodical and organizational bases of development of rural territories. *Ekonomika APK*, 6, 104–110.
7. Popova, O. L. (2015). Development of multifunctional agriculture: the German experience. *Economics and forecasting*, 2, 148–158.
8. Pavlov, O. I. (2009). Rural areas of Ukraine: functional management model: monograph. Odesa: Astroprint, 344.
9. Christian, D. L. (2003). *Creating a Life Together: Practical Tools to Grow Ecovillages and Intentional Communities*. Paperback: New Society Publishers, 273: https://archive.org/details/fa_Creating_a_Life_Together-Practical_Tools_to_Grow_Ecovillages_and_Intentional_Communities
10. Gilman, R. *The Eco-village Challenge. The challenge of developing a community living in balanced harmony – with itself as well as nature – is tough, but attainable*. Context Institute. Catalyzing a graceful transition to the Planetary Era: <http://www.context.org/iclib/ic29/gilman1/>
11. Kozak, V. (2015). Public administration in the coordinate system of the Ukrainian state. Effectiveness of state administration. Collection of scientific works, 44, 64–70.
12. Follett, M. P. (2003). *Creating Democracy, Transforming Management* / P. Mary, J. C. Tonn. – New Haven: Yale University Press, 366.
13. The Constitution Of Ukraine. The law of Ukraine in the wording 30.09.2016, the base 1401-19: <http://zakon.rada.gov.ua/>
14. About local government in Ukraine. The law of Ukraine in the wording of 25.06.2016, base 1405-19: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
15. Vysotsky, A. Yu., Vysotsky A. E., Sharov Yu. P. (2008). Foundations of public management. Dnipropetrovsk, Nmetau, 52.

16. Dobrovolsky, V. V. (2009). Ecological rationalization of the use of motor transport in Ukraine. In. Dobrovolsky, V. V., Curlin. Industrial safety, 60, 72–77.

17. Nikitin, Yu. (2009). Criminogenic situation in Ukraine. Journal of the Prosecutor's office, 7, 62.

18. Plotnikova, M. (2014). Innovative character of rural territories social potential realization. Management Theory And Studies For Rural Business And Infrastructure Development, 36 (4), 956–958.

ПУБЛИЧНОЕ УПРАВЛЕНИЕ В СИСТЕМЕ РАЗВИТИЯ ТЕРРИТОРИАЛЬНЫХ ОБЩИН

М. Ф. Плотникова

***Аннотация.** Проиллюстрированы подходы к практической реализации механизмов публичного администрирования в условиях глобализации и децентрализации властных полномочий с целью обеспечения принципов долгосрочного развития общества. Методологической базой исследования стали системно-синергетический подход в управлении, общая теория систем и интервью 200 жителей сельских и 1000 городских населенных пунктов.*

Установлено, что асимметрии и диспропорции развития сельских территорий являются следствием отсутствия системного подхода в управлении, недостаточного уровня инфраструктурного обеспечения, низкого уровня активности жителей относительно изменения ситуации и обеспечения ответственности лиц, проживающих на территории, за последствия своих действий. Выявлены механизмы обеспечения устойчивости социальных систем на основе формирования социально-экономического интереса участников общественных отношений, обеспечения государственно-частного партнерства и становления идейно-информационной работы, что создает основы национальной продовольственной и экономической безопасности в долгосрочной перспективе при одновременном восстановлении и приумножении природно-ресурсного потенциала местности.

Доказано, что активизация роли местного населения как основной движущей силы развития территории через механизм самозанятости и саморазвития является инструментом обеспечения продовольственной и экономической безопасности, повышения эффективности государственного управления за счет усиления ответственности участников за процессы становления общества на качественно новом сознателном уровне. Ужесточение доступа населения к принятию управленческих решений относительно территории проживания, в том числе за счет публичного обсуждения действий и обеспечения прозрачной работы управленческих структур.

Ключевые слова: *сельские территории, публичное управление, инфраструктурное обеспечение, продовольственная безопасность, устойчивое развитие*

PUBLIC MANAGEMENT IN THE SYSTEM DEVELOPMENT TERRITORIAL COMMUNITIES

M. F. Plotnikova

Abstract. *The study illustrates the approaches to practical implementation of mechanisms of public administration in the context of globalization and decentralization of powers to ensure the principles of long-term development of society. The methodological base of the research is a system-synergetic approach in management, General systems theory and interviews of 200 people in rural and 1000 urban settlements.*

It is established that the asymmetries and imbalances in the development of rural territories is a consequence of the lack of a systematic approach in the management, insufficient infrastructure facilities, low level of activity of residents with respect to changes in the situation and ensure the accountability of persons residing in the territory for the consequences of their actions. Identified mechanisms to ensure the sustainability of social systems on the basis of formation of socio-economic interest of participants of public relations, securing public-private partnerships and the formation of ideological and information work that creates a framework of national food and economic security in the long term for the simultaneous restoration and enhancement of the natural resource potential of the area.

The study proves that the activation of the role of the local population as the main driving force of development of the territory through the mechanism of self-employment and self-development is a tool for ensuring food and economic security, improving the efficiency of public administration by strengthening of responsibility of participants for the formation of the society on a whole new conscious level. The tightening of access of the population to management decisions regarding the territory of residence including at the expense of public discussion of the actions and ensure transparent operation of administrative structures.

Keywords: *rural areas, public administration, infrastructure provision, food security, sustainable development*